

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 9.4.2008
COM(2008) 180 окончателен

2008/0070 (COD)

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET)

[SEC(2008) 442
SEC(2008) 443]

(представена от Комисията)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. Контекст на предложението

Основания и цели на предложението

Нуждата от непрестанно обновяване на знанията, уменията и компетентността на гражданите е от решаващо значение за конкурентоспособността и социалното сближаване в ЕС и в този смисъл приносът на професионалното образование и професионалното обучение е съществен. Въпреки това сложността и липсата на сътрудничество между различните образователни институции/компетентни органи и между различните национални системи отслабват неговото въздействие. Съществуват бариери, които въпрепятстват отделните граждани от достъп до образование и обучение, от комбиниране и натрупване на учебни резултати, постигнати в различен контекст на обучение. Те затрудняват мобилността на гражданите в сферата на европейското професионално образование и обучение (ПОО) и на европейския трудов пазар, както и осъществяването на реално учене през целия живот без граници.

Европейският съвет в Лисабон (2000 г.) достигна до заключението, че увеличената прозрачност на квалификациите и ученето през целия живот трябва да са два от основните елементи в усилията за адаптиране на системите за образование и обучение в Европа както към изискванията на обществото, базирано на знания, така и към необходимостта от подобро ниво и качество на заетост.

В Резолуцията на Съвета от 2002 г. за насърчаване на засиленото европейско сътрудничество в областта на ПОО („Копенхагенски процес“) се подчертава, че даването на приоритет на система за трансфер на кредити за ПОО е една от общите мерки, необходими с цел да се насърчи прозрачността, съпоставимостта, преносимостта и признаването на компетентностите и/или квалификациите между различните страни и на различни равнища.

В Комюникето от Маастрихт (2004 г.) министрите, отговорящи за ПОО, Комисията и европейските социални партньори се споразумяха да дадат приоритет на разработването и прилагането на ECVET. Това беше потвърдено от същата група в Комюникето от Хелзинки (2006 г.), което приканва към по-нататъшно разработване на общи европейски инструменти, а именно на ECVET¹.

Настоящото предложение във връзка с ECVET е в отговор на политическия мандат, описан по-горе.

Общ контекст

Една от основните пречки за привличането на по-голям интерес към транснационалната мобилност като част от първоначалното и непрекъснатото професионално обучение и образование е трудността при определянето, валидирането и признаването на

¹ Комюнике от Маастрихт за бъдещите приоритети на засиленото европейско сътрудничество в професионалното образование и обучение, 14 декември 2004 г. (http://ec.europa.eu/education/news/ip/docs/maastricht_com_en.pdf); Комюнике от Хелзинки за засиленото европейско сътрудничество в професионалното образование и обучение, 5 декември 2006 г. (http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/helsinkicom_en.pdf).

результатите от обучението, придобити по време на престой в друга държава. Освен това ученето през целия живот се осъществява предимно в различни страни и в най-различна обстановка, формално, неформално и самостоятелно.

Ето защо е нужен начин, който да даде възможност на хората да следват своята учебна пътека чрез надграждане на резултатите от обучението си, като преминават от един контекст на обучение в друг и от една страна в друга.

Едно от най-важните предизвикателства е разнообразието, равномерното фрагментиране на системите за образование, ПОО и квалификация в Европа. Могат да участват голям брой квалификации и различни компетентни институции и действащи лица. Техните дейности могат да включват дефиниране на квалификациите, методите за оценка и валидиране на обучението, залагане на цели за обучение, определяне на съдържанието на резултатите от обучението, реализиране на програми за обучение. Могат да участват множество различни институции, предоставящи образование и обучение: министерства, агенции, професионални сектори, фирми, социални партньори, камари, неправителствени организации и т.н. В някои случаи, национален орган може да акредитира или упълномощи институции за обучение или други структури да подготвят и въведат квалификации, точки и др. В други случаи тези функции могат да бъдат прехвърлени на регионално ниво или на институциите, предоставящи образование и обучение.

Страните имат национална рамка, определяща степените на квалификация или класификацията за тези степени. Тези рамки могат или не могат да бъдат приспособени към организацията на цикъла на образование или обучение. Освен това, в зависимост от системите, квалификациите могат да бъдат получени или след преминаване на само един тип формална програма на обучение или на няколко вида процеси на учене.

В някои системи присъждането на квалификация става според натрупването на единици резултати от обучение под формата на кредитни точки (Обединено кралство, Финландия, Швеция...) или без кредитни точки (Франция, Испания...). Системи за кредити понякога са разработени в по-широки квалификационни рамки (шотландска и уелска рамка за кредит и квалификация) или са предвидени за конкретна квалификация (системата IFTS в Италия). Нещо повече, в зависимост от страната, съществуват много начини за използване на единици и точки за изразяване на резултатите от обучението, като в дадени страни могат да съществуват едновременно различни практики за разпределянето на точки за резултати от обучение.

Предвид разнообразието, описано по-горе, са необходими общи договорености и технически принципи, с цел да се гарантира взаимното доверие и да станат възможни трансферът и признаването на резултатите от обучението в контекста на транснационалната мобилност.

Действащи разпоредби в тази област на европейско равнище

Настоящото предложение относно ECVET е част от серия европейски инициативи, включително Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), Европас², Европейската харта за качество на мобилността (EQCM), европейските

² Рамка на Общността за прозрачност на професионалните квалификации и компетентности (Европас).

принципи за определяне и валидиране на неформалното и самостоятелното обучение и Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР)³:

- Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS) беше насърчена с Препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 10 юли 2001 г. относно мобилността в Общността на студенти, учащи, доброволци, учители и инструктори⁴, използвана във висшето образование. ECVET трябва да е съпоставима с ECTS, така че да стане възможно свързването на професионалното образование и обучение с висшето образование.
- Европас беше създаден с Решение № 2241/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г. относно единна рамка на Общността за прозрачност на професионалните квалификации и умения.
- Европейските принципи за определяне и валидиране на неформалното и самостоятелното учене бяха съгласувани под формата на заключения на Съвета от 2004 г.⁵. При приложението на ECVET тези принципи ще бъдат взети под внимание.
- EQCM беше приета с Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно транснационалната мобилност в рамките на Общността за целите на образованието и обучението (Европейска харта за качество на мобилността⁶). В точка 8 от нейното приложение се посочва, че когато мобилността се предприема от отделни лица, „на участниците трябва да се осигури съдействие, за да се улесни признаването и сертифицирането“ на резултатите от обучението. Целта на ECVET е да подкрепи качеството на мобилност на отделните граждани съгласно изискванията на гореспоменатата препоръка.
- ЕКР беше въведена с Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 2008 г. относно Европейската квалификационна рамка (ЕКР)⁷ като референтен инструмент за сравняване на нивата на квалификация в националните квалификационни системи, а също така и в квалификационните системи, разработени от международни секторни организации. ECVET ще допълни и ще надгради общите концепции и принципи в ЕКР. Всъщност ECVET използва ЕКР като референтно ниво по отношение на квалификациите.

Съгласуваност с други политики и цели на Съюза

ECVET не касае взаимното признаване на квалификация в сферата на урегулираните професии, което е уредено с Директива 2005/36/ЕО⁸ от 7 септември 2005 г., защото

³ Предложение за препоръка на Европейския парламент и на Съвета относно създаването на Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот, COM(2006) 479 окончателен, Брюксел, 5.9.2006 г.

⁴ ОВ L 215, 09.08.2001 г.

⁵ 9600/04 EDUC 118 SOC 253, 28 май 2004 г.

⁶ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр.5.

⁷ ОВ [...].

⁸ ОВ L 255/22, 30.09.2005 г., стр.1.

ECVET не е инструмент, даващ на мигриращите граждани права за признаване на тяхната квалификация, придобита в една държава-членка, с цел упражняване на урегулирана професия в друга държава-членка. В такива случаи единствено Директивата налага законово обвързващи задължения на властите на държавите-членки.

2. Консултация със заинтересованите страни и оценка на въздействието

Консултация с експерти

Докладът на Cedefop (Европейски център за развитие на професионалното обучение) от 2005 г. относно *„Европейски подходи към системите за (трансфер на) кредити в ПОО – оценка на приложимостта на съществуващите кредитни системи към Европейската кредитна система за професионалното образование и обучение (ECVET)“* се опира до голяма степен на съответните международни казуси и практики в областта на кредитните системи. През 2005 г. Комисията финансира две проучвания, които да разгледат ECVET в контекста на европейската мобилност в сферата на началното професионално обучение⁹. В тези две проучвания се прави изводът, че принципите на ECVET се възприемат положително от заинтересованите страни, участвали в срещите и интервютата. ECVET се разглежда и като ключово средство за подобряване на системите за ПОО с перспективата да се отговори по-добре на нуждите на отделните хора и изискванията на трудовия пазар. Въпреки това в проучванията се подчертава, че ECVET не може да бъде въведена и използвана, докато не бъде културно и технически адаптирана в национален, регионален или секторен контекст. В тях се потвърждава, че ECVET може да се прилага без да се поставя под въпрос съществуващата система за начално образование и професионално обучение и основните принципи на сертифициране и квалификация.

Накрая Комисията прави полезни изводи от резултатите от проекти, финансирани по-рано от програма „Леонардо да Винчи“, които сочат, че подход, базиран на единици резултати от обучение, е подходящото решение на проблема за трансфер и натрупване на резултати от обучение на отделните граждани, които преминават от един контекст на обучение в друг.

Консултация със заинтересованите страни (2006-2007 г.)

От ноември 2006 г. до март 2007 г. Европейската комисия стартира процес на консултации в цяла Европа относно проект на ECVET на база работния документ на Комисията „Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) – система за трансфер, натрупване и признаване на резултати от обучение в Европа“ - SEC(2006) 1431. Този документ се базира на работата на експертна група, създадена през 2003 г. и включваща представители на всички основни сфери на образование и обучение (общо за възрастни, професионално, висше образование и обучение), както и представители на публични власти, сектори, социални партньори и Cedefop.

Като част от този консултативен процес проектът ECVET беше представен и обсъждан в редица срещи, организирани от национални органи, социални партньори,

⁹ ECVET Reflector (<http://www.ecvet.net/c.php/ecvet/index.rsys>); ECVET Connexion (<http://www.ecvetconnexion.com/>).

професионални структури и др. по време на периода на консултации. През същия период беше проведена отворена консултация по интернет. Резултатите¹⁰ от процеса на консултации бяха обсъдени на конференция, проведена в Мюнхен през м.юни 2007 г.

Процесът на консултации потвърди широката подкрепа за ECVET. Мнозинството от отговорилите са съгласни, че съществува необходимост от обща Европейска кредитна система за ПОО. Въпреки това, подкрепата зависи от серия изисквания и препоръки, които бяха взети под внимание в настоящето предложение.

Събиране и използване на експертни становища

Засегнати научни/експертни области

След процеса на консултации през 2007 г. се създаде експертна група, която да съгласува нов набор от технически спецификации, както и набор от ключови дефиниции, използвани като основен елемент в настоящата Препоръка. Cedefop и Европейската фондация за обучение също участваха активно в работата в тясно сътрудничество с Комисията, външните експерти и експертните групи.

Резюме на получените и използвани становища

Виж по-горе.

Използвани средства за запознаване на обществеността с експертните мнения

Накрая техническите спецификации, съгласувани от експертната група, станаха част от документ, представен на Консултативния комитет за професионално обучение, който на своята сесия на 13 декември 2007 г. даде положително становище по основните елементи на предложението.

Оценка на въздействието

Оценката на въздействието подчертава добавената стойност, която ECVET би внесла за улесняване на ученето през целия живот и за намаляването на бариерите пред мобилността в Европа. Тя определя различните варианти, които Комисията е взела предвид в търсене на решения на тези проблеми и за гарантиране на въвеждането на ECVET.

Невземането на мерки от страна на Европейския съюз би позволило настоящата незадоволителна ситуация да продължи да съществува, което би било неприемливо за много от заинтересованите страни предвид гореспоменатите трудности по отношение на трансфера и признаването на резултатите от обучението. Още повече, че няма да бъде изпълнен ясният мандат, даден на Комисията.

В съобщение от Комисията няма да бъдат включени държавите-членки или Европейският парламент за приемането на системата, което няма да доведе до необходимата политическа ангажираност за създаването и ефективното внедряване на работеща ECVET.

¹⁰ http://ec.europa.eu/education/ecvt/results_en.html

Препоръка на Комисията съгласно член 150 от Договора също няма да има по-силно въздействие от предходния вариант, тъй като тя няма да включи държавите-членки или Европейския парламент във формалното приемане на системата и така отново няма да се постигне степента на политическа ангажираност, необходима за ефективно прилагане на ECVET.

С решение на Европейския парламент и на Съвета съгласно членове 149 и 150 от Договора ще се приемат принципи и задължения за държавите-членки, които ще свържат своите национални системи с ECVET. Въпреки това, с преобладаващ консенсус, заинтересованите страни (държави-членки, социални партньори и др.) смятат, че използването на ECVET трябва да е доброволно.

С препоръка на Европейския парламент и на Съвета съгласно членове 149 и 150 от Договора държавите-членки ще бъдат ангажирани на доброволна основа да използват ECVET като средство за улесняване на прозрачността, съпоставимостта, трансфера и натрупването на резултати от обучението между различни учебни направления и различни страни с оглед на установяване на зона без граници за учене през целия живот. Комисията счита този вариант за най-подходящ. Той в най-голяма степен отговаря на очакванията както на държавите-членки, така и на заинтересованите страни и би осигурил най-добрата база за успешното прилагане на работеща ECVET и за постигането на реална добавена стойност, която може да се постигне в това европейско измерение.

Докладът на Комисията относно оценката на въздействието е достъпен на уебсайта на Комисията.

3. Правни елементи на предложението

Резюме на предлаганите мерки

Предложената препоръка би ангажирала държавите-членки да използват ECVET на доброволна основа. Тя утвърждава ECVET като методологическа рамка, която може да се използва за описание на квалификациите като единици резултати от обучението със съответните точки с оглед на трансфер и натрупване на резултати от обучение. ECVET се базира на определянето на последователни и съдържателни единици резултати от обучение, а не на фрагментиране на квалификациите. ECVET няма за цел и не изисква хармонизация на квалификациите и системите за ПОО, а вместо това тя цели по-добра съпоставимост и съвместимост. Предложената препоръка включва две приложения, представящи глосар и основните характеристики на ECVET.

Препоръчва се държавите-членки да въведат ECVET до 2012 г. На държавите-членки се препоръчва също така да създадат партньорства и мрежи съответно на европейско, национално, регионално, местно и секторно ниво и да насърчат и прилагат принципите за осигуряване на качество в ПОО при прилагане на ECVET. Държавите-членки трябва да предоставят достъп до информацията, свързана с ECVET, и насоки към заинтересованите страни и отделните граждани, и да гарантират, че всички подходящи квалификации и свързаните с тях Европас документи, издадени от компетентните органи, съдържат ясна информация относно използването на ECVET. Накрая, на държавите-членки се препоръчва да гарантират, че са налице функциониращи механизми за координация, наблюдение и преглед, като се вземат предвид съществуващите инструменти с цел осигуряване на съгласуваност на действията във и

между отделните страни. Националните прегледи ще допринасят за европейски преглед, който се систематизира от Комисията.

С предложението Комисията се приканва да подкрепи държавите-членки в изпълнението на горепсочените задачи, да разработи ръководство и инструменти за потребителите на ECVET, да създаде пилотна група потребители на ECVET и да развие европейска ECVET мрежа с цел да се осигури качество и цялостна съгласуваност на процеса на сътрудничество в прилагането на ECVET. Освен това Комисията ще наблюдава действията, които са в отговор на препоръката, с оглед на евентуалното ѝ преразглеждане след четиригодишен период от приемането ѝ.

Правно основание

Членове 149 и 150 от Договора

Принцип на субсидиарност

Действията на Общността допринасят за по-цялостното постигане на целите на предложението поради следните причини:

- Предложението предоставя общо средство, обща терминология, общи референции и съвместни подходи и договорености за сътрудничество между участващите заинтересовани страни. Тези функции не могат да бъдат осигурени с предприемане на действия на национално ниво.
- Предизвикателствата, свързани с взаимното доверие, прозрачността, валидирането и трансфера на резултати от обучението в ПОО в европейски мащаб, се споделят от всички държави-членки и решението им не може да бъде намерено единствено и само на национално или секторно ниво.
- В случай че заинтересованите страни от сферата на ПОО от всичките 27 държави-членки трябва да обсъдят двустранни споразумения по предмета, разглеждан от предложената Препоръка, с всички останали заинтересовани страни поотделно и неkoordinирано, използвайки специфични и конкретни концепции, принципи и правила, то, на европейско равнище, това би довело до особено сложна и непрозрачна обща структура.

Принцип на пропорционалност

Настоящата препоръка се придържа към принципа на пропорционалност, тъй като тя не заменя или определя националните системи за квалификация и/или квалификациите, не хармонизира системите за ПОО и квалификация, а оставя прилагането на препоръката на осмислянето на държавите-членки. Ще се използват съществуващите системи за отчитане, като по този начин ще се намали административната тежест.

Избор на инструменти

Препоръка на Европейския парламент и на Съвета

4. Отражение върху бюджета

Няма отражение върху бюджета на Общността.

5. Допълнителна информация

Преразглеждане/редакция/клауза за автоматично прекратяване

Предложението съдържа клауза за преразглеждане.

Европейско икономическо пространство

Предложеният акт засяга въпрос от значение за ЕИП и затова обхватът му следва да се разшири до Европейското икономическо пространство.

Подробно обяснение на предложението

Целта на ECVET е да подпомогне и насърчи транснационалната мобилност и достъпа до ученето през целия живот в сферата на ПОО. Докато ЕКР осигурява обща референтна рамка, чиято цел е да служи като транснационално средство между различните системи за квалификация и техните степени, ECVET осигурява обща методологическа рамка, чиято цел е да улесни трансфера на кредит за резултати от обучението от една квалификационна система в друга или от една учебна пътека в друга (вж. примерите в приложението към обяснителния меморандум, диаграма 1). Тя допринася за взаимосвързаността на учебните системи, за съпоставимостта между автономното образование и системите за ПОО и по този начин спомага за възможността учащите да си изградят индивидуални учебни пътеки, водещи към придобиването на квалификация. Прилагането ѝ се основава на принципа на доброволното участие на държавите-членки и заинтересованите страни.

Методологическата рамка на ECVET включва принципи и основни технически спецификации, за да даде възможност квалификациите да бъдат описани като единици резултати от обучението и съответните ECVET точки (вж. графика 2 в приложението) за целите на трансфера и натрупването на кредити и за да подкрепи партньорствата. Принципите и техническите спецификации на ECVET са предназначени да бъдат използвани по гъвкав, но структуриран начин. Ще бъдат допълнително подробно описани в ръководството на потребителя на ECVET.

Като *система, базирана на кредитни единици*, ECVET ще допринесе за развитието и разширяването на европейското сътрудничество в сферата на образованието и обучението. Тъй като се опира на резултатите от обучението, предложената система, базирана на кредитни единици, е съвместима с всички системи за квалификация, учебни направления и подходи. Подходът, базиран на кредитните единици, насърчава гъвкавите индивидуални учебни пътеки, където учащите могат да натрупват необходимите единици резултати от обучението, постигнати във времето, в различни държави и чрез различни учебни форми за придобиване на квалификация. Гъвкавостта му улеснява процеса на организация на мобилните практики за учащите в областта на ПОО, докато принципите му запазват общата съгласуваност и интегритет на всяка квалификация и избягват излишното фрагментиране на резултати от обучението, които трябва да бъдат валидирани и признати. Накрая, кредитната система на база единици резултати от обучението създава възможност за развитие на общи референции за квалификации, придобити в системата на ПОО, предоставяйки обща структура и установени практики.

Партньорствата и мрежите във връзка с ECVET, включващи компетентни институции, органи, социални партньори, сектори и структури, предоставящи образование и обучение, са от съществена важност за тестването, развитието и широкообхватното прилагане на ECVET. Те осигуряват начин множество различни институции от сферата на ПОО да работят заедно. Създават среда, в която може да се развие взаимното доверие, и осигуряват рамка за трансфер на кредити в ECVET. Тези партньорства трябва да се формализират чрез *Меморандум за разбирателство*. *Споразумения за обучение* предлагат на отделния учащ прости, удобни и систематични насоки за практическо изпълнение на договореностите и процедурите за трансфер на кредити.

ECVET точките се прибавят към квалификациите и единиците резултати от обучението като необходим и допълнителен източник на информация. Разработени са на базата на общите установени европейски практики, а чрез повишаване четимостта на постигнатите резултати от обучението улесняват трансфера и натрупването на резултати от обучението, постигнати от учащия.

Освен това чрез даване на ECVET точки както на квалификацията, така и на съставните ѝ единици, учебните резултати стават „по-осезаеми“. По този начин ECVET точките осигуряват информация по отношение на цялостната тежест на резултатите от обучението, необходими за придобиване на квалификация, и позволяват да бъде определена относителната тежест на всяка от съставните единици на тази квалификация. Те отразяват постигнатите единици резултати от обучението и натрупването на единици. Трябва да се отбележи, че ECVET точките имат значение само във връзка с резултатите от обучението в рамките на конкретната квалификация освен ако националните, регионалните или секторните правила не позволяват използването на ECVET точките по друг начин. По принцип 60 точки ще се дават за резултати от обучението, които се очаква да бъдат постигнати за една година формално редовно ПОО.

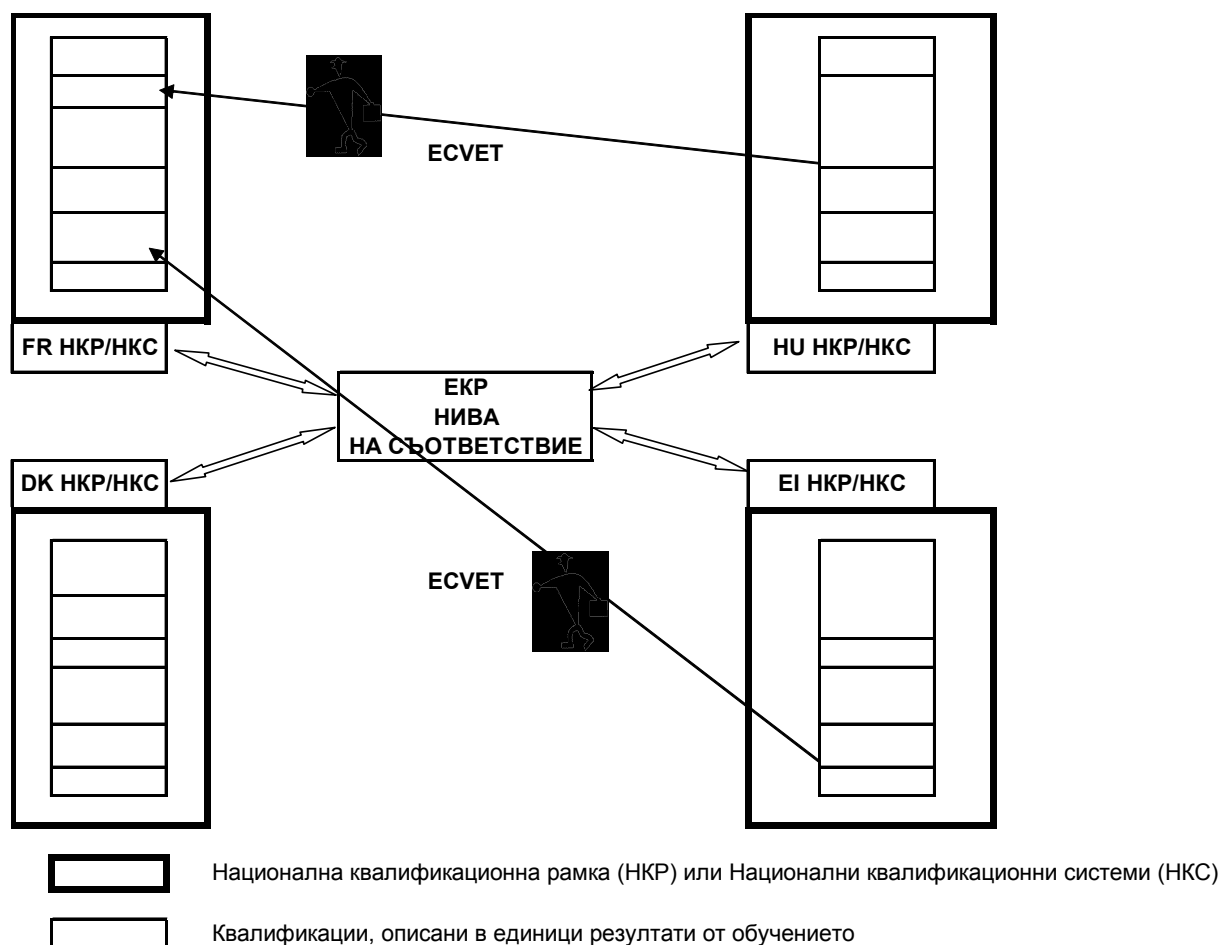
В ECVET всеки *кредит, получен от учащия*, е израз на валидността на постигнатите от него/нея резултати с цел трансфер и натрупване на кредити в хода на придобиване на квалификацията. Тези учебни резултати се оценяват и заверяват, така че кредитът (единици резултати от обучението) да може да бъде пренесен от една квалификационна система за ПОО в друга или от един контекст на обучение в друг. *ECVET* може да се използва без значение дали тези квалификационни системи имат свои собствени системи за кредити. ECVET може да се прилага за всяка квалификация от ПОО на всяко референтно ниво от ЕКР. Това е приложимо за резултати от обучение, постигнати в какъвто и да било контекст (вж. примерите в приложението, диаграма 3). *Крайните потребители на ECVET* са учащите. ECVET ще бъде ефективна само след като бъде въведена от съответните компетентни институции на национално, регионално или секторно ниво. Тези институции трябва да определят и да вземат решение относно обхвата на приложение и да формализират решенията на съответното ниво. Тяхната роля е и да гарантират, че при въвеждането и използването на ECVET се следват критериите за осигуряване на качеството.

С цел да бъдат създадени условия за ефективен процес на признаване и трансфер на кредити, като по този начин се насърчи взаимното доверие между различните действащи лица, ECVET изисква спазване на критериите и процедурите за осигуряване на качеството от страна на всички действащи лица и на всички нива в системата.

Прилагането на ECVET трябва да е постоянен процес, който изисква ефективна и устойчива ангажираност на компетентните институции, органи, социални партньори, сектори и структури, предоставящи образование и обучение, и ще изисква висока степен на взаимодействие между инициативи, реализирани на европейско, национално и секторно ниво.

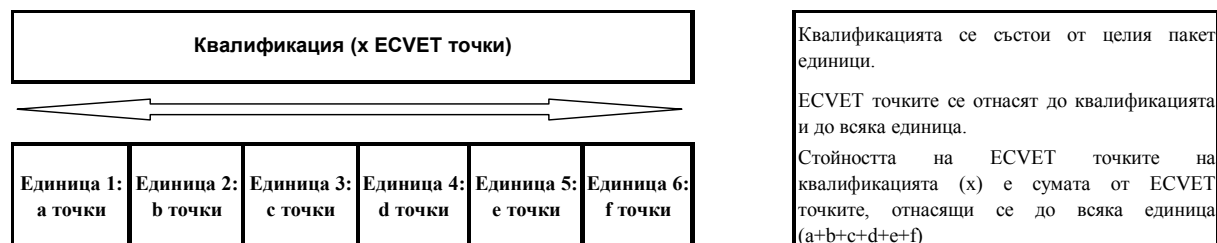
Приложение към обяснителния меморандум

Диаграма 1: ЕКР и ECVET за прозрачност и преносимост на резултати от обучението (пример).

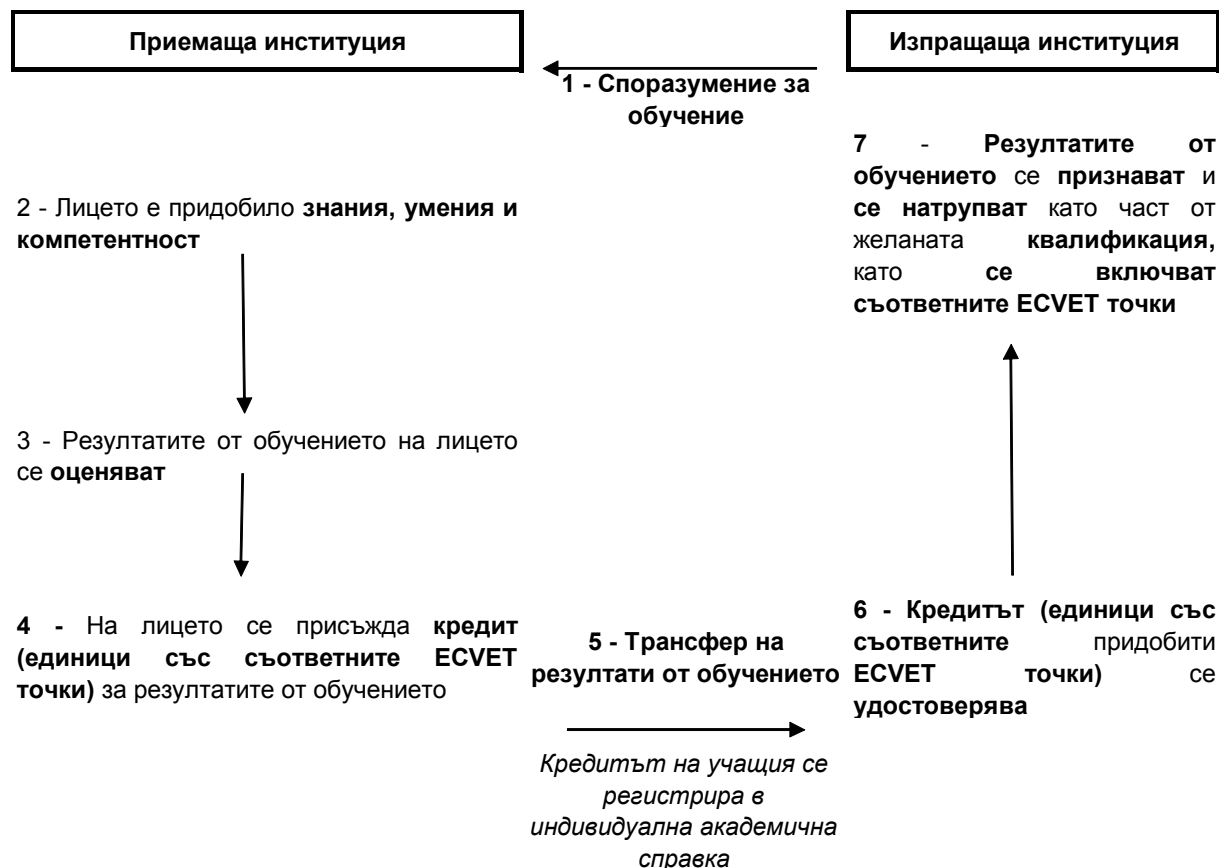
В горния пример лицето е придобило своята квалификация във Франция (FR) чрез натрупване на резултати от обучението, пренесени от Унгария (HU) и Гърция (EI).

Диаграма 2: Единици резултати от обучението и ECVET точки (пример)

Диаграма 3: Прилагане на ECVET за трансфер и натрупване на резултати от обучението

Пример № 1: Трансфер, организиран от двама партньори (институции, предоставящи професионално образование и обучение) във формален контекст на обучение, които участват в програми за мобилност като „Леонардо да Винчи“.

Пример № 2: Трансфер и оценка на резултати от обучението, постигнати в резултат на професионален и житейски опит (контекст на неформално и самостоятелно обучение), от лице с професионален опит, желаещо да придобие квалификация.

**Контекст А: професионален и житейски
опит (контекст на неформално и
самостоятелно обучение)**

Контекст В: относно квалификацията

5 - Резултатите от обучението се признават и се натрупват като част от желаната квалификация и се включват съответните ECVET точки.

4 - Придобитият кредит (единици със съответните ECVET точки) се удостоверява от компетентната институция, упълномощена за тази задача.

3 - На лицето се присъжда кредит (единици със съответните ECVET точки) за успешно постигнатите и оценени резултати от обучението.

1 - Лицето придобива знания, умения и компетентност.

2 -Оценяват се резултатите от обучението на лицето.

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 149, параграф 4 и член 150, параграф 4 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията¹¹,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹²,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹³,

в съответствие с процедурата, установена в член 251 от Договора¹⁴,

като имат предвид, че:

- (1) Развитието и признаването на знанията, уменията и компетентността на гражданите са изключително важни за индивидуалното развитие, конкурентоспособността, заетостта и социалното сближаване в Общността. Във връзка с това трябва да се улесни транснационалната мобилност за работещи и учещи и да се допринесе за постигане на изискванията относно търсенето и предлагането на европейския трудов пазар. Участието на всички в учене през целия живот без граници, трансферът, признаването и натрупването на индивидуални резултати от обучението, постигнати във формален, неформален и самостоятелен контекст на обучение, трябва да бъдат насърчавани и усъвършенствани на национално ниво и на равнище Общност.
- (2) Според заключенията на Европейския съвет в Лисабон от 2000 г. повишаването на прозрачността на квалификациите следва да бъде един от главните компоненти, необходими за приспособяване на системите за образование и обучение в Общността към потребностите на основаващото се на знания общество. Освен това Европейският съвет постави акцент върху важността от

¹¹ ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹² ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹³ ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹⁴ ОВ С 145, 30.6.2007 г., стр. 5-9.

подобряване на прозрачността и на методите за признаване в областта на професионалното образование и обучение в Барселона през 2002 г.

- (3) Резолюцията на Съвета от 19 декември 2002 г. за насърчаване на активното европейско сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение¹⁵ („Копенхагенски процес“) и Съвместният доклад на Съвета и на Комисията от 2004 г. относно изпълнението на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“¹⁶ подчертават важността от създаване на система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение.
- (4) Заклученията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки, заседаващи в рамките на Съвета, от 15 ноември 2004 г.¹⁷ относно бъдещите приоритети на засиленото европейско сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение дадоха предимство на разработването и прилагането на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) с цел да се позволи на учащите да надграждат постиженията, придобити в хода на обучението им, когато преминават от една система за професионално обучение в друга.
- (5) Целта на настоящата Препоръка е да се създаде Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (наречена на краткост „ECVET“), която да улесни трансфера, признаването и натрупването на резултати от обучението на лица, чиято цел е да придобият професионална квалификация. Това ще подобри прозрачността и преносимостта на учебните резултати на гражданите между държавите-членки и вътре в самите тях в условията на зона без граници за учене през целия живот.
- (6) ECVET следва да се основава на принципите и техническите характеристики, изложени в приложение 2 на настоящата Препоръка. Освен това следва да се основава на общите принципи за осигуряване на качество, установени в заключенията на Съвета от м. май 2004 г., относно осигуряване на качество в областта на професионалното образование и обучение¹⁸ и Препоръката за създаване на референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение¹⁹.
- (7) ECVET е приложима за всички резултати от обучението, които по принцип следва да бъдат постигнати чрез различни образователни и учебни пътеки, а след това - пренесени и признати. Следователно тази препоръка допринася за разширяването на целите на насърчаването на ученето през целия живот и за увеличаване пригодността за работа, мобилността и социалното включване на работещи и учащи, както и за модернизацията на системите за образование и обучение, за развитието на гъвкави и съобразени с индивидуалните потребности пътеки за професионално образование и обучение, за осъществяване на връзката между образованието, обучението, заетостта и индивидуалните потребности, за създаването на мостове между формалното, неформалното и самостоятелното

¹⁵ ОВ С 13, 18.1.2003 г., стр. 2.

¹⁶ Док. 6905/04 EDUC 43 от март 2004 г.

¹⁷ Док. 13832/04 EDUC 204 SOC 499 от ноември 2004 г.

¹⁸ Док. 9599/04 EDUC 117 SOC 252 от май 2004 г.

¹⁹ ОВ ... [...], [...], стр. [...].

обучение и за признаването на резултатите от обучението, придобити от житейския и професионалния опит.

- (8) Прозрачните принципи за осигуряване на качество, обменът на информация и създаването на партньорства между институции, компетентни по въпросите на квалификацията, както и между институции, предоставящи професионално образование и обучение, и други заинтересовани страни следва да помогнат за изграждане на взаимно доверие и да подкрепят изпълнението на настоящата Препоръка.
- (9) Настоящата Препоръка следва да улесни съвместимостта и съпоставимостта между кредитните системи, използвани в ПОО и Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), прилагана във висшето образование, като по този начин следва да се допринесе за по-добра взаимосвързаност между различните степени на образование и обучение съгласно националното законодателство и практика.
- (10) Валидирането на резултатите от обучението при неформалното и самостоятелното обучение следва да бъде насърчавано в съответствие със заключенията на Съвета от 28 май 2004 г. относно общите европейски принципи за идентифициране и валидиране на неформалното и самостоятелното обучение²⁰.
- (11) Настоящата Препоръка допълва Препоръка [...] на Европейския парламент и на Съвета от [...] относно създаването на Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот (наречена за краткост „ЕКР“)²¹, която препоръчва на държавите-членки да насърчават създаването на близки връзки между ЕКР и съществуващите или бъдещите системи за натрупване и трансфер на кредити във висшето образование и в професионалното образование и обучение. Докато главната цел на ЕКР е да повиши прозрачността, съпоставимостта и преносимостта на придобитите квалификации, то ECVET ще улесни трансфера, признаването и натрупването на резултати от обучението на гражданите по пътя им към придобиване на професионална квалификация.
- (12) Настоящата Препоръка взема предвид Решение № 2241/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г. относно единна рамка на Общността за прозрачност на професионалните квалификации и умения (Европас)²² и Препоръка 2006/961/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно транснационалната мобилност в рамките на Общността за целите на образованието и обучението - Европейска харта за качество на мобилността²³.
- (13) Настоящата препоръка следва да се приема без ограничение по смисъла на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 7 септември

²⁰ Док. 9600/04 EDUC 118 SOC 253.

²¹ ОВ ... [...], [...], стр. [...].

²² ОВ L 390, 31.12.2004 г., стр. 6.

²³ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 5.

2005 г. относно признаването на професионалните квалификации²⁴, с която се възлагат права и задължения както на съответните национални органи, така и на мигриращите лица. Използването на ECVET не трябва да засяга достъпа до пазара на труда, където професионалните квалификации са признати съгласно Директива 2005/36/ЕО.

- (14) След като целта на настоящата Препоръка, а именно, да се улесни сътрудничеството и да се повиши комуникацията и прозрачността с цел насърчаване на мобилността и на ученето през целия живот, не може да бъде задоволително постигната от държавите-членки, следователно, поради мащаба си, е по-добре тази цел да бъде постигната на равнище Общност, като настоящата Препоръка е в съответствие с принципа на субсидиарност съгласно член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, съгласно горепосочения член, настоящата Препоръка не излиза извън границите на необходимото за постигане на поставените цели, тъй като тя не заменя и не дефинира националните квалификационни системи и/или квалификации, и/или националните кредитни системи, както и не описва конкретни резултати от обучението или индивидуални компетентности и нито има за цел, нито изисква атомизиране или хармонизиране на квалификационните системи.

В РЕЗУЛТАТ НА ГОРЕИЗЛОЖЕНОТО СЕ ПРЕПОРЪЧВА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ ДА:

1. Насърчават Европейската кредитна система за професионално образование и обучение (наречена за краткост „ECVET“), както е изложено в приложения 1 и 2, за да улеснят транснационалната мобилност в сферата на професионалното образование и обучение и процесите на учене през целия живот без граници.
2. Използват ECVET от 2012 г., и по-конкретно, като приемат мерки за нейното постепенно прилагане във връзка с квалификациите, придобити в системата на професионалното образование и обучение, съгласно националното законодателство и практика с цел трансфер, признаване и натрупване на индивидуални резултати от обучението, постигнати във формален, неформален и самостоятелен контекст на обучение.
3. Подкрепят развитието на национални и европейски партньорства и мрежи, включващи компетентни институции и държавни органи, социални партньори, сектори и институции от сферата на професионалното образование и обучение, посветени на експериментирането, прилагането и насърчаването на ECVET.
4. Гарантират, че заинтересованите страни и лица в сферата на професионалното образование и обучение имат достъп до информация и насоки относно използването на ECVET. Освен това, да гарантират, че прилагането на ECVET към квалификациите се оповестява правилно от компетентните държавни органи и че съответните „Европас“ документи, издавани от държавните служби, съдържат ясно формулирана информация по въпроса.

²⁴ ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22. Директива, изменена с Директива 2006/100/ЕО на Съвета (ОВ L363, 20.12.2006 г., стр.141).

5. Прилагат принципите за осигуряване на качество при използване на ECVET, и по-конкретно, във връзка с оценката, валидирането и признаването на резултатите от обучението.
6. Гарантират наличието на функциониращи механизми за координация и наблюдение на подходящо ниво съгласно законодателството, структурите и изискванията на всяка държава-членка с цел гарантиране на качество, прозрачност и последователност на инициативите, предприети във връзка с въвеждането на ECVET.

ОДОБРЯВАТ РЕШЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА ДА:

1. Подкрепя държавите-членни в изпълнението на задачите, описани в точки от 1 до 6, и в прилагането на принципите и техническите характеристики на ECVET, както са изложени в приложение 2, по-конкретно чрез улесняване на изпитването, сътрудничеството, взаимното обучение, насърчаването и създаването на информационни и консултативни упражнения в цялостна европейска мрежа на ECVET.
2. Развива насоки и инструменти за потребителите в партньорство с национални и европейски експерти и потребители, да развива експертни умения във връзка с повишаване съвместимостта между ECVET и Европейската система за трансфер и натрупване на кредити, използвана в сектора на висшето образование, както и да осигурява редовна информация за новостите в ECVET.
3. Създаде, в рамките на една година от датата на приемане на настоящата Препоръка, група от потребители, включваща съответните заинтересовани страни в областта на професионалното образование и обучение и компетентни национални институции, които да участват в европейската мрежа на ECVET, с цел да допринесат за актуализирането на насоките за потребителите, както и за качеството и цялостната съгласуваност на процеса на сътрудничество за въвеждането на ECVET.
4. Наблюдава и проследява предприетите действия, в частност чрез актуализиране на насоките и след преценка и оценка на това действие, извършено в партньорство с държавите-членки, да докладва след четири години от приемането на настоящата Препоръка на Европейския парламент и на Съвета относно натрупания опит и изводите за бъдещето, вкл. ако е необходимо, да се направи преглед и адаптиране на настоящата Препоръка.

Съставено в Брюксел на [...] година

За Европейския парламент
Председател
[...]

За Съвета
Председател
[...]

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

За целите на Препоръката се прилагат следните определения:

- а) „Квалификация“: официален резултат от процес на оценка и валидиране, който се получава, когато компетентна институция установи, че дадено лице е постигнало резултати от обучението в съответствие с дадени стандарти.
- б) „Резултати от обучението“: становища относно това, което учащият знае, разбира и може да прави след завършване на даден процес на обучение и които се дефинират по отношение на знания, умения и компетентност.
- в) „Единица резултат от обучението“ (единица): компонент от определена професионална квалификация, състоящ се от съгласуван пакет от знания, умения и компетентности, който може да бъде оценен и валидиран.
- г) „Кредит за резултати от обучението“ (кредит): индивидуалните резултати от обучението, които са били оценени и които могат да бъдат натрупани във връзка с дадена професионална квалификация или пренесени към друга учебна програма или квалификация.
- д) „Компетентна институция“: институция, отговорна за разработването и присъждането на професионална квалификация или единици на признаване, или има други функции, свързани с ECVET, като разпределяне на ECVET точки за квалификации и единици, оценка, валидиране и признаване на резултати от обучението съгласно законите и практиките на участващите държави.
- е) „Оценка на резултати от обучението“: методи и процеси, използвани за определяне на рамките, в които учащият всъщност е усвоил практически знания, умения и компетентности.
- ж) „Валидиране на резултати от обучението“: процесът, в който се потвърждава, че определени резултати от обучението, постигнати от учащия, съответстват на конкретни резултати, които биха се изисквали относно дадена единица или професионална квалификация.
- з) „Признаване на резултати от обучението“: процесът на официално атестиране на постигнатите резултати от обучението чрез присъждане на единици или квалификации.
- и) „ECVET точки“: числен израз на цялостното значение на учебните резултати в рамките на дадена професионална квалификация и на относителната тежест на единиците относно тази квалификация.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

ECVET - Принципи и технически характеристики

Европейската кредитна система за професионално образование и обучение е създадена да улесни признаването на резултатите от обучението в рамките на мобилността с цел постигане на професионална квалификация. Прилагането ѝ за дадена професионална квалификация се основава на следните принципи и технически характеристики.

1. Единици резултати от обучението

Единицата е компонент на квалификацията, който се състои от част от знанията, уменията и компетентностите, които се изискват за определена професионална квалификация. Дадена квалификация по принцип включва няколко единици и е съставена от целия пакет единици. По този начин учащият може да придобие дадена квалификация чрез натрупване на необходимите единици, постигнати в различни държави и в различен контекст на обучение (формално, неформално и самостоятелно).

Единиците, които съставят една квалификация следва да са:

- описани четливо и разбираемо, като се позовават на знанията, уменията и компетентностите, които се съдържат в тях;
- изградени и организирани съгласувано във връзка с цялостната квалификация;
- изградени по начин, който позволява оценка на отделни компоненти и валидиране на резултатите от обучението, съдържащи се в единицата.

Дадена единица може да е характерна за една професионална квалификация или да е обща за няколко квалификации. Очакваните резултати от обучението, дефиниращи една единица, могат да бъдат постигнати независимо къде или как са придобити. Така, по принцип, единицата не трябва да се бърка с компонента на формалната учебна програма или курса на обучение.

Правилата и процедурите за дефиниране на характеристиките на единиците резултати от обучението и за обединяване и натрупване на единици за дадена квалификация се определят от компетентни институции съгласно националните, регионалните и секторните разпоредби.

Техническите характеристики за дадена единица следва да включват:

- общото название на единицата;
- общото название на квалификацията, към която се отнася единицата;
- препратката на квалификацията съгласно нивото по ЕКР и, ако е целесъобразно, нивото по НКР заедно с ECVET кредитните точки, свързани с тази професионална квалификация;
- резултатите от обучението, които се съдържат в единицата;

- процедурите и критериите за оценка на тези резултати от обучението;
- ECVET точките, свързани с единицата;
- срокът на валидност на единицата, ако е целесъобразно.

2. Трансфер и натрупване на резултати от обучението, ECVET партньорства

В ECVET единиците резултатите от обучението, постигнати в една среда, се оценяват и след успешната оценка се извършва техният трансфер в друга среда. В този втори контекст те се валидират и признават от компетентната институция като част от изискванията за квалификацията, която лицето се стреми да придобие. След това единиците резултати от обучението могат да бъдат натрупани във връзка с тази професионална квалификация съгласно националните, секторните и регионалните разпоредби. Процедурите и насоките за оценка, валидиране, натрупване и признаване на единиците резултати от обучението се разработват от съответните компетентни институции.

Трансферът на кредити, основан на ECVET и прилаган към резултатите от обучението, постигнати във формален контекст на обучение, следва да бъде подпомогнат чрез изграждането на партньорства и мрежи, включващи компетентни институции, всяка от които има правомощия в сферата, в която работи, да присъжда професионални квалификации или единици или да дава кредити за трансфер и валидиране на постигнати резултати от обучението.

Създаването на партньорства има за цел да:

- предостави обща рамка за сътрудничество и работа в мрежа между партньорите, установени в Меморандуми за разбирателство (МР), чрез които се създава климат на взаимно доверие;
- улесни партньорите в създаването на конкретни споразумения за трансфер на кредити за учащите.

В Меморандума за разбирателство (МР) следва да се потвърди, че партньорите:

- взаимно приемат статута си на компетентни институции;
- взаимно приемат своите критерии и процедури за осигуряване на качество, оценка, валидиране и признаване като задоволителни за целите на трансфера на кредити;
- приемат условията за работа на партньорската мрежа като цели, продължителност, споразумения за извършване на преглед на МР;
- приемат съпоставимостта на професионалните квалификации, за които става дума, за целите на трансфера на кредити, използвайки EQF за установяване на референтните нива;
- определят другите участници и компетентни институции, които може да са включени в съответния процес, както и техните функции.

За да се приложи ECVET към резултатите от обучението, постигнати в неформален и самостоятелен контекст на обучение или извън рамката на МР, компетентната институция, която има правомощия за присъжда професионални квалификации или единици, или да дава кредити, следва да разработи процедури и механизми за идентифицирането, валидирането и признаването на тези резултати от обучението чрез присъждане на съответните единици и свързаните с тях ECVET точки.

3. Споразумение за обучение и академична справка

За да се приложи трансфер на кредити, включващ двама партньори и конкретен мобилен учащ, се сключва Споразумение за обучение от страна на двете компетентни институции с учащия в рамките на МР. В него следва да се:

- прави разграничение между компетентна „изпращаща“ и „приемаща“ институция²⁵;
- определят конкретните условия за даден период на мобилност като идентичността на учащия, продължителността на периода на мобилност, резултатите от обучението, които се очаква да бъдат постигнати, и свързаните ECVET точки.

Споразумението за обучение следва да указва, че ако учащият е постигнал очакваните резултати от обучението и те са били оценени положително от „приемащата“ институция, то „изпращащата“ институция може да ги валидира и признае като част от изискванията за професионална квалификация съгласно правилата и процедурите, установени от компетентната институция.

Трансферът между партньори може да се прилага към резултати от обучението, постигнати във формален и неформален контекст на обучение. По този начин трансферът на кредити за постигнати резултати от обучението има три степени:

- „приемащата“ институция оценява постигнатите резултати от обучението и присъжда кредит на учащия. Постигнатите резултати от обучението и съответните ECVET точки се вписват в „лична академична справка“ на учащия²⁶;
- „изпращащата“ институция валидира кредита като подходящ документ за постиженията на учащия;
- след това „изпращащата“ институция признава резултатите от обучението, които са били придобити. Това признаване води до присъждане на единици и на съответните ECVET точки съгласно правилата на „изпращащата“ система.

²⁵ „Изпращащата“ институция е тази, която ще валидира и признае резултатите от обучението, постигнати от учащия. „Приемащата“ институция е тази, която извършва обучението за получаване на съответните резултати от него и ги оценява.

²⁶ Личната академична справка е документ, който съдържа подробна информация за оценените резултати от обучението на учащия, единиците и присъдените ECVET точки.

Валидирането и признаването от страна на компетентната „изпращаща“ институция зависят от успешната оценка на резултатите от обучението от страна на компетентната „приемаща“ институция съгласно приетите процедури и критерии за осигуряване на качество.

4. ECVET точки

ECVET точките предоставят допълнителна информация относно професионалните квалификации и единици в цифров вид. Те нямат стойност, независима от придобитите резултати от обучението, към които се отнасят, и отразяват постижението и натрупването от единици. За да се създаде общ подход за употребата на ECVET точки, се използва конвенция, според която за резултатите от обучението, които се очаква да бъдат постигнати за една година формално редовно ПОО, се присъждат 60 точки.

В ECVET присъждането на точки обикновено има две фази: ECVET точки се присъждат първо за дадена професионална квалификация като цяло и след това за отделните ѝ единици. За дадена квалификация за справка се взема един формален контекст на обучение и, на базата на конвенцията, за тази квалификация се приписва общият брой точки. От този общ брой за всяка единица се разпределят ECVET точки съгласно относителната им тежест в рамките на професионалната квалификация.

За професионални квалификации, които нямат съответствие във формалните учебни пътеки, могат да се дават ECVET кредитни точки по преценка чрез сравняване с друга квалификация, която има съответствие във формалния контекст. За да се установи съпоставимостта на професионалната квалификация, компетентната институция следва да се отнесе към еквивалентното ниво от ЕКР или, евентуално, от НКР, или към сходството на компетентностите, професионалната сфера или резултатите от обучението.

Относителната тежест на една единица резултати от обучението спрямо професионалната квалификация следва да бъде установена съгласно следните критерии или комбинация от тях:

- относителното значение на резултатите от обучението, които съставят единицата във връзка с участието на пазара на труда, преминаването към по-високи квалификационни степени или социалната интеграция;
- сложността, обхвата и обема на резултатите от обучението в единицата;
- необходимото усилие за учащия да придобие знанията, уменията и компетентностите, които се изискват за единицата.

Относителната тежест за всяка дадена единица, обща за няколко квалификации, както е изразено в ECVET точките, може да се променя в тези квалификации.

Присъждането на ECVET точки обикновено е част от структурата на квалификациите и единиците. Те се изготвят от компетентната институция, отговаряща за разработването и поддържането на професионалната квалификация или специално упълномощена за това. В държави, в които вече съществува национална точкова система, съответните компетентни институции създават процедури за приспособяването на националните кредитни точки към ECVET точките.

Успешното постигане на квалификация или на единица ускорява присъждането на съответните ECVET точки независимо от действителното време, необходимо за постигането им.

Обикновено трансферът на единици е свързан с трансфер на съответните ECVET точки, така че те да бъдат включени при признаването пренесените резултати от обучението. От компетентната институция зависи дали да преразгледа, ако е целесъобразно, ECVET точките, които трябва да се вземат предвид, стига правилата и методологиите, създадени за тази цел, да са прозрачни и подкрепени от принципи за осигуряване на качество.

Всяка професионална квалификация, придобита чрез неформално или самостоятелно учене, за която може да се намери съответствие с формална учебна пътека, както и съответните единици, носи същите ECVET точки като тази, на която съответства, стига да са постигнати същите резултати от обучението.